

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНАВГУРАЦІЙНОЇ ПРОМОВИ (НА ПРИКЛАДІ ВИСТУПУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ПЕТРА ПОРОШЕНКА)

У статті запропоновано трактування інавгураційної промови як окремого жанру на межі офіційно-ділового й публіцистичного стилів. Крім того, в ній описано структурні елементи, що формують промову, вказано на потребу ґрунтовного аналізу текстів такого типу. У розвідці проаналізовано елементи, що вирізняють промову Президента України Петра Порошенка, виголошену у Верховній Раді України 7 червня 2014 р.

Ключові слова: стиль, офіційно-діловий стиль, інавгураційна промова, слова-ключі.

Постановка наукової проблеми та її значення. Дослідження виступів посадових осіб, серед них і політиків, особливо політичні промови президентів і прем'єрів, цікавлять багатьох дослідників із різних галузей суспільних і гуманітарних наук, зазвичай тих, що звертаються до поліфункційного аналізу, напр., у галузі соціолінгвістики, психолінгвістики, юрислінгвістики, медієзнавства, критичного аналізу дискурсу тощо. Лінгвістичний аспект досліджень стає лише першим кроком у загальному, різноплановому встановленні ролі й значення виступу / промови загалом, напр., вартісності обіцянок, впливу тексту на адресата і його належному сприйнятті, ознаках маніпулятивності чи персвазивності, порівняльній характеристиці виступів тощо.

Аналіз досліджень проблеми. Порушена проблема є частиною досліджень політичного дискурсу загалом, який активно аналізують як в Україні, так і за її межами. Це, передусім, напрацювання ван Дейка, М. Фуко, Р. Водак, М. Кшижановського, Н. Фейрклایфа, В. Кулика, С. Романюк, О. Рудої, Г. Яворської, К. Серажим. Особливо важливі для стилістичного аналізу українського матеріалу дослідження вітчизняних учених – Н. Бабич, А. Грищенко, Л. Кравець, Л. Мацько, Г. Почепцова.

Мета і завдання статті. Мета роботи – визначення лінгвістичних особливостей інавгураційної промови українського Президента. Наше завдання полягало у встановленні особливих характеристик, притаманних інавгураційній промові загалом, а також у спробі визначення її стильової належності. Насамперед йшлося про розрізнення ознак двох стилів – офіційно-ділового й публіцистичного, адже їхні складові елементи знайшли відображення в аналізованому тексті.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. Пропонована розвідка присвячена розмежуванню і встановленню жанрової специфіки інавгураційної промови. Як відомо, офіційно-діловий стиль за своїм призначенням має «регулювати ділові

відносини мовців у міжнародній, державно-правовій і суспільно-виробничій сферах» [4, с. 25–26], але серед його жанрів у межах підстилів не знаходимо окремого – «інавгураційна промова» [4, с. 25–31; 3, с. 201]. Можливо, схожим жанром може бути «комюніке» [4, с. 27; 8, с. 606]. Проте думаємо, що досить сумнівним здається трактування інавгураційної промови виключно в межах офіційно-ділового стилю, оскільки надзвичайно багато чинників, описаних далі в статті, свідчать радше про її належність до публіцистичного стилю (напр., патетичність висловлювання, метафоричність, розбудовані звертання, нетипове завершення тощо).

Згідно з трактуванням, уміщеним у підручнику «Сучасна українська літературна мова», інавгураційну промову варто було б віднести саме до публіцистичного стилю, бо, як зазначають автори, «на відміну від інформативних офіційно-ділового і наукового (функція повідомлення) публіцистичний стиль розрахований на здійснення впливу, чому безпосередньо підпорядковується політична загостреність, підкреслене ідеологічне спрямування відповідних текстів» [7, с. 201]. Далі у представленому аналізі чітко простежується саме така наповненість тексту – він має впливати на адресата, в ньому яскраво виражене ідеологічне спрямування, підкреслено особливість і важливість порушених тем тощо. Усе це дає підстави вважати, що кваліфікація всіх політичних текстів як таких, що належать до офіційно-ділового стилю, є перебільшенням. У цьому випадку швидше йтиметься про текст із пограниччя стилів – офіційно-ділового й публіцистичного. Підтвердженням того є, зокрема, наповненість промови лексемами, що добираються «цілеспрямовано, відповідно до авторської позиції, яка має засвідчити оцінку описуваних явищ, фактів дійсності» [7, с. 201], тобто такими, що вважаються складниками публіцистичного стилю. З іншого боку, аналізований нами текст виявився рівною мірою збудований і з таких одиниць, що вживані переважно в діловому спілкуванні (законах, постановах, розпорядженнях, угодах тощо). Таку лексику характеризує передусім точність, конкретність, лаконічність, відсутність експресивно-оцінних конотацій, вживання слів лише у прямому значенні, максимальна стандартизація, уніфікація спеціальної термінології [7, с. 201].

Менше розбіжностей у використанні стилів ми помітили на рівні синтаксису. Офіційно-діловий стиль має тенденцію до вживання складних речень, дієприкметникових і дієприслівникових зворотів, використання стійких словосполучень, що слугують для зв'язку частин складного речення, використання різних типів називних речень й ін. [4, с. 27]. Таких у інавгураційній промові практично не було. Натомість публіцистичний стиль, маючи на меті вплив на слухача, спонукування його до діяльності, пропаганду думок і поглядів, зрештою, формування громадської думки, використовує «сплав елементів усіх стилів» [4, с. 27], має яскраву оцінну спрямованість лексики і фразеології, містить мовні кліше, порівняння,

метафори й інші, в тому числі, художні засоби. І саме так була оформлена перша промова Президента.

Отож, вважаємо, що у випадку інавгураційної промови доречніше говорити про розмитість чіткого стильового підпорядкування, пам'ятаючи, що функційні стилі «перебувають у постійній взаємодії, тому кожен із них містить в собі елементи іншого» [4, с. 25]. Те, що кожен текст «має ознаки *макростилю* (наукового, офіційно-ділового, публіцистичного, художнього, конфесійного, епістолярного, розмовного) і його конкретного різновиду – підстилю» [4, с. 25] підтверджує й аналізований нами далі текст промови П. Порошенка [1]. Додатково зазначимо, що інавгураційна промова має більшість із ознак, притаманних саме публіцистичному стилеві. Проте, незважаючи на її близькість із публічним виступом, характерним для публіцистичного стилю, вважаємо за доцільне трактувати інавгураційну промову як окремий жанр на пограниччі стилів – офіційно-ділового й публіцистичного. Нагадаємо, що жанр визначають як конкретну форму організації мовного матеріалу функціонального стилю, як текстову реалізацію моделей і структур, що сформувалися і закріпилися в мовних ситуаціях [4, с. 25–26].

На нашу думку, звертання й опис ілюстративного матеріалу, яким є інавгураційна промова, допоможе встановити не тільки характерні риси жанру, яким є перший президентський виступ, а й сприятиме «розшифруванню» й розумінню наповненості такого виступу, того, наскільки мовець самостійний у своїх поглядах, чи, навпаки, наскрізь популістичний. Це, звичайно, завдання уже не стільки стилістики, скільки критичного аналізу політичного дискурсу, проте, думаємо, що саме лінгвістичний опис визначає подальші кроки у дослідженні описаного явища загалом.

Загальновідомо, що президенти самостійно не пишуть промов, вони можуть їх виправляти чи доповнювати власними словами, хоча офіційні відповідальні документи повинні прозвучати згідно з написаним раніше [3, с. 120]. Основний зміст формулюють спеціалісти, які окреслюють, як краще і якими словами назвати те чи те явище, подію, визначити цілі чи описати дії. Наводячи американський зразок співпраці між Дж. Бушем та Ф. Лунцом, Г. Почепцов говорить про «диктант», яким є вказівки про те, що і як говорити, «якими словами слід позначити ініціативу, щоб до неї було краще ставлення» [5, с. 191].

Щодо оцінки промов президентів, то вони відбуваються дуже професійно вже на початковому етапі їхнього написання. До цього причетні т.зв. фокусні групи, які визначають ступінь схвалення заміщеної інформації. За словами Г. Почепцова, вважається, що у варіантах промов «достатньо трьох шматків тексту, які оцінюються на відмінно» [5, с. 191]. Учений, визначаючи нові шляхи у комунікації між владою і суспільством, посиляється на американський досвід. Він також ставить важливі питання про те, наскільки ефективно з нами спілкується влада, а в їхньому

вирішенні вбачає потребу «створення нових методів аналізу і моделювання як інформаційних потоків, так і методів взаємодії між людьми» [5, с. 191]. Зазначимо, що інавгураційна промова – це перше офіційне звернення голови держави до свого народу, а «комунікації з боку влади носять стратегічний характер в сенсі їх планування» [5, с. 195]. Саме від того, яким чином він буде сконструйований, залежить те, якою буде подальша співпраця влади і народу. Не будемо враховувати того, як пізніше, після виголошення промови, її аналізують медієзнавці, політтехнологи й ін. зацікавлені групи, в т.ч. прихильники й противники чи то самої особи Президента, чи то політичної партії, яку він презентував чи презентує. Зазначимо, що вживання часів у цьому контексті має вагоме значення, адже, скажімо, у Республіці Польща, Президент після його обрання обов'язково повинен вийти з політичної партії, від імені якої він виступав на виборах. Це є передумовою його вступу на посаду. Це завдання вимагає ґрунтовного різнобічного аналізу й не може обмежуватися статтею. Натомість сама тематика видається надзвичайно цікавою й перспективною, а відсутність досліджень на українському ґрунті можна пояснити малою кількістю промов – від 1991 року Україна мала п'ятьох Президентів, упродовж 1991–2014 років інавгураційних промов прозвучало всього шість (Л. Кравчука, Л. Кучми (1998, 2002), В. Ющенка, В. Януковича, П. Порошенка).

Щодо лінгвістичного рівня аналізу, нам вдалося встановити такі характерні риси промови П. Порошенка: а) на рівні лексики: (повтори, слова-ключі (*народ, Бог, Україна*), вживання вигуків, побажання); б) на рівні синтаксису: короткі прості речення, питальні речення.

Вибір певних лексем, що згодом з'являються у виступі – це першочергове завдання. Існує список т.зв. заборонених слів, які, за висновками експертів, не подобаються слухачам, і навпаки – є рекомендації, які лексеми повинні вживатися й у якому контексті. Це слова-ключі. Їхній аналіз з'являється найпершим після прослухання виступу нового Президента. Наприклад, відразу ж у день інавгурації П. Порошенка 7 червня 2014 р. на сайті Громадського телебачення з'явилася порівняльна таблиця, яка містила зіставлення слів-ключів у промовах Л. Кучми, В. Ющенка, В. Януковича й П. Порошенка [2].

Те, що промови укладають фахівці, не викликає сумніву, навіть якщо побіжно переглянути згадану таблицю. У ній найбільшу кількість разів вжито лексеми *Україна* (40/52/-/54), *народ* (19/8/-/11), *ми* (34/10/11). Іншими, такими, що не повторюються в кожній промові, є також слова *суспільство, економіка, влада* (Л. Кучма), *я, історія* (В. Ющенко), *я, економіка, президент, державний* (В. Янукович), *мир, Європа* (П. Порошенко). Не будемо детально зупинятися на «ключовій наповненості» всіх згаданих промов, може виявитися, що ці, а також інші лексеми у них повторюються, адже згадана таблиця не була частиною наукового дослідження, а тільки інформаційною довідкою окремого медіа-

ресурсу. У будь-якому разі слова-ключі – це найперше, що привертає увагу навіть не зовсім досвідченого й критичного слухача. Наприклад, згадане вище *мир* і похідні від нього вжиті в кількох реченнях підряд у такий спосіб, що їх неможливо прослухати: *«Я йду на посаду Президента, щоб зберегти і зміцнити єдність України. Забезпечити тривалий **мир** і гарантувати надійну безпеку. Знаю, **мир** – найголовніше, чого прагне сьогодні український народ. У голови держави широкий вибір різноманітних інструментів для забезпечення територіальної цілісності і **мирного** життя громадян. Повноважень і рішучості не забракне. Я не хочу **війни**, я не прагну **помсти**. Хоча перед очима – великі **жертви**, принесені українським народом. Я прагну **миру** і доб'юся єдності України. Тому розпочинаю свою роботу із пропозиції **мирного** плану»*. Крім того, в цитованому фрагменті нами виділено ще кілька особливих рис промови: слова-ключі дуже часто виступають в антонімічних парах для підкреслення їхньої важливості, напр.: *мир-війна (помста, жертва)*.

Інший важливий аспект – слова й конструкції, що повторюються. Як відомо, те, що повторюється, краще запам'ятовується. Отож, їхня функція – залишитися в пам'яті адресатів. Серед них можуть бути згадані слова-ключі, але не тільки. Наприклад, у фрагменті *«Переможна революція гідності **змін**ила не лише владу. Країна **змін**илася, **іншими** стали люди. Настав **час невідворотних позитивних змін**»* дієслово *змінювати(ся)*, іменник *зіміна*, конструкція *стати іншими* мають однакову функцію – залишити у пам'яті слухача сигнал про відхід від минулого, повернення до кращого, розвиток; або далі: *«Сьогодні нам потрібен легітимний партнер для **діалогу**. Говорити з бандитами ми не будемо. І ми готові оголосити дострокові місцеві вибори на Донбасі для формування партнерів по **діалогу**; Ми хочемо **жити** вільними. А **жити** по-новому і означає **жити** вільно в умовах такої політичної системи, яка гарантує свободи людини і нації»*.

В аналізованому тексті особливу увагу привертають шанобливі звертання, вживані мовцем: *Дорогі співвітчизники, від Львова до Донецька, від Чернігова до Севастополя!; Дорогі наші браття і сестри, співгромадяни*. Ці конструкції поширені, розбудовані у спосіб, який має залучити до слухання всіх без винятку. Проте іншою характерною рисою цієї промови стало використання образливих найменувань осіб, кличок, як-от: *«Портрет, мирний діалог. Зрозуміло, що не зі **«стрілками»**, **«абверами»**, **«бєсами»** та іншою **нечистю**; Говорити з **бандитами** ми не будемо; Цей міф посіяний і вирощений російською пропагандою і **кланом** Януковича, який зрадив Донбас і пограбував його ще в більшій мірі, ніж всю країну; Нас уже ніхто не оберне в **рабів криміналу** та бюрократії, в **прислужників колоніальної влади**»*. Таке називання зумовлене подіями в країні, під час яких відбувалася інаугурація, і вони можуть пояснювати не зовсім доречну експресивність викладу. Емоційно наповненими вважаємо й дієслова, вжиті в наступному прикладі: *«Цей міф посіяний і вирощений російською пропагандою і кланом Януковича, який **зрадив** Донбас і **пограбував** його ще*

в більшій мірі ніж всю країну». Проте варто зазначити, що не всі погоджуються з думкою, що необхідно уникати емоційності у виступі. Наприклад, Г. Почепцов наводить слова Ф. Лунца, який вважає, що, пишучи промову, треба шукати емоційні слова, які мають величезний вплив на слухачів, вони можуть змінювати сприйняття повідомлення, впливати на подальші кроки, до яких він зараховує навіть початок або закінчення війни [5, с. 196]. Таке тлумачення видається доречним під час аналізу саме цього виступу.

Вживання складних слів, як і запозичень, термінів, свідчить про скерованість тексту до групи освічених адресатів, а в контексті стилістики – про переважання офіційно-ділового стилю, напр.: *«Хотів би наголосити на відданості ідеї **парламентсько-президентської республіки**. Ніякої **узурпації влади**. Європейська демократія для мене – найкращий спосіб державного правління, винайдений людством. Саме європейський досвід підказує нам, що значну частину повноважень вже зараз треба віддати місцевим органам влади. Реформа децентралізації розпочнеться вже цього року змінами Конституції. Нові повноваження отримають новообрані місцеві ради. Але Україна була, є і буде **унітарною державою**. Настав час будувати нову велику країну. Сучасну, **високотехнологічну, обороноздатну, конкурентоспроможну**»*.

У промові використано лише два приклади найвищого ступеня порівняння: *«**Найнадійніші** наші союзники і **найкращі** гаранти миру – армія, флот, нацгвардія та професійні спецслужби»*. У цьому контексті можна було б порівняти виступ українського Президента з промовами Володимира Путіна. Як відомо, в них значно частіше використовують прикметники й прислівники, вжиті у вищому й найвищому ступені.

Модальні слова на кшталт *треба, повинні, варто* свідчать про залучення слухача до майбутньої співпраці: *«Щоб мир став довготривалим, нам **слід призвичаїтися** до життя в умовах постійної бойової готовності. Ми **повинні тримати** порох сухим»*.

Цитування не часто трапляється у президентських промовах, але П. Порошенко використав висловлювання двох видатних класиків: Ми, українці, *«**живий вогник у сім'ї європейських народів і діяльні співробітники європейської цивілізаційної праці**»*. Так казав Іван Франко. *«**Стояти ногами й серцем на Україні, свої голови держати в Європі**»*, – заповідав Михайло Драгоманов. Звертання до традицій, до слів визнаних авторитетів має підкреслити значущість тих чи тих дій, вчинків, утвердити слухачів у певних переконаннях. Для більшої переконливості адресата у своїй рації типово також посилення на власний досвід і переконання: ***Я глибоко вражений патріотизмом мешканців південних та східних українських областей; Впевнений, у своєму європейському виборі наш народ ніколи не був таким сильним, як тепер; Я використаю** весь свій дипломатичний досвід, щоб забезпечити підписання міжнародного договору, який би прийшов на заміну Будапештському меморандуму*.

Метафоричність мовлення й використання у повідомленні фразеології не завжди відповідає такого типу текстам, проте саме фразеологія створює особливий «національний колорит» промови: *А всі разом руйнували фундамент суспільної довіри, засади права й суспільної організації; Простягаю руку миру всім, хто подав голос за мене, і тим, хто не голосував; Ми повинні тримати порох сухим; Будь-який агресор на кордоні України має згадати євангельську мудрість: хто з мечем до нас прийде, той від меча загине; Але ми й досі пасемо задніх.* Це типові засоби публіцистичного стилю.

Чітка структура тексту – запорука зрозумілості, тому логічність і послідовність – характерні риси промови. В аналізованому тексті структурованість виявилася навіть у нумерації завдань, напр.: *«У відповідь гарантую, по-перше, звільнення від кримінальної відповідальності тих, на чийх руках немає крові українських воїнів та мирних людей, тих, хто непричетний до фінансування тероризму. По-друге, контрольований коридор для російських найманців, які захочуть повернутися додому. По-третє, мирний діалог».* Така чіткість має свідчити про розуміння першочорговості завдань, що стоять перед мовцем, слухач сприймає їх як план майбутніх дій.

Короткі речення, які чітко дефінують мету й завдання, але не тільки, стали типовими для цього виступу: *В тому, що Україна прийшла до кризи державності, є частка відповідальності кожного з нас. / Хтось вважав нормою не сплачувати податки. / Хтось розкошував за державний рахунок. / Хтось голосував і мітингував за гроші. / Хтось отримував незаслужені пільги і нагороди. / А всі разом руйнували фундамент суспільної довіри, засади права й суспільної організації. / Європейський вибір України – це серце нашого національного ідеалу. / Це вибір, зроблений нашими предками і пророками.*

Загалом надзвичайно помітна в промові велика кількість коротких речень, іноді неповних: *Народ своє вагоме слова сказав. Під час революційних подій. Під час спротиву агресії. Під час виборів. Тепер черга – за нами, за владою.* Крім того, вжито питальні речення: *З чим я як Президент приїду до вас найближчим часом?; Що може втішати людину більше, як праця та гідна зарплата за неї? Але ми й досі пасемо задніх. Чому?; А що нам треба конкретно зробити, щоб жити вільно, жити безбідно, жити в мирі і безпеці?* Завдання такого оформлення тексту полягає в тому, щоб змусити слухача думати – спробувати самостійно відповісти на поставлені запитання, або, навпаки, відразу прислухатися до відповіді.

Варто відзначити нетипове завершення виступу словами *Мир нам! Нехай нас благословить Господь! Слава Україні!* У ньому прозвучало незвичне подяка чи прощання, а побажання – вигук *Слава Україні!*, що набув особливого значення у зв'язку з останніми подіями в Україні (починаючи від Революції Гідності), наповнений додатковою семантикою –

співвіднесенням більше з сучасним і майбутнім, ніж з минулим [дет. див. : 6, с. 146–151].

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Загалом, під час подібних аналітичних досліджень варто замислитися над тим, що в комунікації між владою і народом ми починаємо помічати «вичерпаність старої мови, якою розмовляли раніше і намагання знайти нову мову, нові слова для спілкування» [5, с. 198] й взяти цей фактор до уваги під час аналізу. Вважаємо, що заявлена тема статті має перспективи дослідження у синхронії й діяхронії, а також у зіставному порівнянні в межах компаратистики. Наприклад, варто було б прослідкувати схожість і відмінності промов президентів сусідніх країн, особливо у той самий або приблизний період. Цікаво простежити подібність їхньої тематики, фаховість побудови тексту, особливості лексичного наповнення тексту тощо.

Список використаної літератури

1. Ipress.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ipress.ua/articles/yevropeyskyu_vybir_ukrainy_tse_sertse_nashogo_natsionalnogo_idealu_68707.html (13.05.2015).
2. Громадське телебачення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.** (13.05.2015).
3. Культура фахового мовлення: навч. посібн. / [за ред. Н. Д. Бабич]. – Чернівці : Книги XXI, 2005. – 572 с.
4. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови : підручник / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. – К. : Вид. центр «Академія». – 2007. – 359 с.
5. Почепцов Г. Від facebook до гламуру до Wikileaks: медіакommунікації : [монографія] / Г. Почепцов / - К. : Спадщина, 2014. – 464 с.
6. Романюк С. Функційність вигуків у мовленні українських політиків / С. Романюк // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови. – Вип. 11. – 2014. – С. 146–151.
7. Сучасна українська літературна мова : підручник / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ і ін.; [за ред. А. П. Грищенка]. – 3-тє вид. доп. – К. : Вища школа, 2002. – 439 с.
8. Українська мова: Енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Зяблюк та ін. – К. : Укр. енциклопедія, 2000. – 752 с.

Романюк Светлана. Лингвостилистические особенности инаугурационного выступления (на примере выступления Президента Украины Петра Порошенко).

В статье предлагается дефиниция инаугурационного выступления как отдельного жанра на границе стилей – официально-делового и публицистического. Кроме того, в ней описаны структурные элементы, которые формируют инаугурационное обращение, указана необходимость внимательного и глубокого анализа текстов такого типа.

В публикации описаны элементы, которые отличают выступление Президента Украины Петра Порошенко в Верховной Раде Украины 7 июня 2014 года. Типичные характеристики инаугурационного выступления: наличие иных, по сравнению с предыдущими примерами обращений, слов-ключей в тексте, повторения, различные типы обращений (начиная с очень вежливых и заканчивая исключительно

эмоциональными), большое количество простых неполных предложений, нетипичное окончание (*Мир нам! Да благословит нас Господь! Слава Украине!*). Кроме этого, в тексте присутствуют метафоры и цитаты, которые стали особенностью этого первого, после избрания П. Порошенко Президентом, выступления.

Ключевые слова: стиль, официально-деловой стиль, инаугурационное выступление, слова-ключи.

Svitlana Romaniuk. Linguistic and Stylistic Characteristics of the Inaugural Address (Illustrated with an Example of President Petro Poroshenko's Inaugural Speech).

The paper analyzes the inaugural address as a separate genre at the border of two styles – official documents style and publicistic style. The author also refers to structural elements of the inaugural address and shows the issues to be carefully and precisely analyzed.

Moreover, it describes the characteristic elements distinguishing President Petro Poroshenko's address given at the Verkhovna Rada of Ukraine on June 7, 2014, that is: occurrence of key words different from the examples used in his previous speeches, repetition, different types of expressions (from very polite to very emotive ones), a number of simple clauses, as well as non-typical endings (*Peace be with us! May God bless us! Glory to Ukraine!*). Apart from that, there are metaphors and quotations which have become characteristic for this very first President Poroshenko's speech after his election.

Key words: style, official documents style, inaugural speech, key words.

Стаття надійшла до редколегії 15.06.2015